

KESKKONNAMINISTEERIUM

Euroopa Liit
Ühtekuuluvusfond

Eesti
tuleviku heaks

PURTSE JÕE VALGALA PUHASTAMINE JÄÄKREOSTUSEST

August 2018

Tänapäevased teemad

Infoürituse eesmärgist ja teemadest

Keskkonnaministeerium

Ülevaade **puhastustööde** eesmärgist, kavandatud töödest, projekti ülesehitusest ja rahastamisest

Keskkonnaministeerium

Eeluuringu ja projekti **tehnilise lahenduse, ajakava ja tööde** tutvustus. Suhtlus kinnistute omanikega korrastustööde protsessi käigus

Puhastustööde konsultandid ja teostajad

Projektiga seotud edasised **infokanalid**

Keskkonnaministeerium

Küsimused-vastused

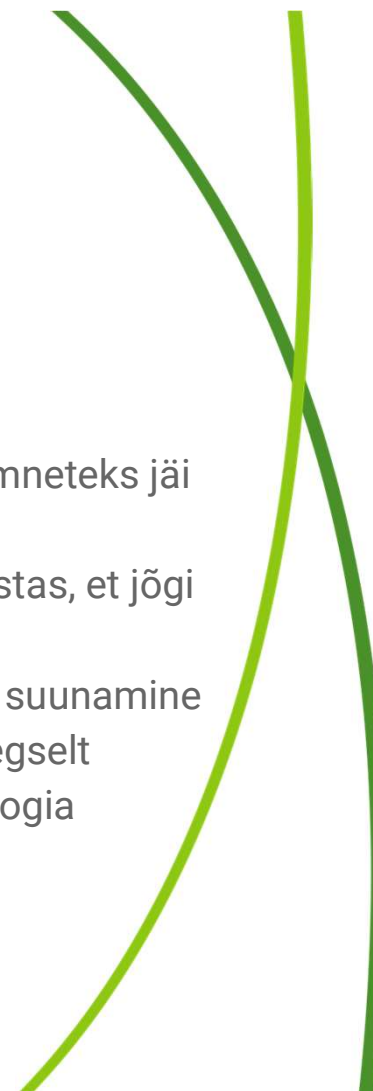

Keskkonnaministeerium, puhastustööde teostajad ja konsultandid

Purtse jõe reostuse ajalugu

- **1916** - avati Järve vallamaja juures esimene põlevkivikarjäär
- **2021** - Kohtla-Järvel alustas tööd põlevkiviõli tootmise katseseade
- **1924** - Kohtla-Järvel alustas tööd esimene õlivabrik
- **1935** - Kohalikele oluline lõhejõgi oli reostunud
- **1940ndad** - Nõukogude võim eelistas tööstust loodusele, mistõttu aastakümneteks jäi saladuseks jõe tegelik seisukord. Jökke suunati kogu reostus.
- **1966** - algas jõe keskkonnaseisu pikaajaline seire. Esimene mõõtmine tuvastas, et jõgi on tugevalt reostunud.
- **1990** - alates Vabariigi taasiseseisvumisest lõpetati jökke tööstuse jääkvee suunamine
- **2009-2014** Kohtla-Järve ja Kiviõli poolkoksiprügilate korrastamine. Samaaegselt rakendati VKG ja Kiviõli keemiatööstuse poolkoksi ladestamise uus tehnoloogia
- **2014-2015** - Ettevalmistav projekt Purtsse jõe valgala jääkreostusobjektide ohutustamiseks

Miks likvideerib jääkreostust riik?

- **Jääkreostus on inimtegevuse tagajärjel keskkonda jäetud** ohtlike ainete kogum, mis ohustab ümbruskonna elanike tervist ja elusloodust.
- **Jääkreostuskoldeid eristatakse käesoleval ajal tekkivast reostusest.**
Jääkreostuskolleteks on näiteks enne 1993. aastat (Nõukogude Liidu vägede lahkumine 1992. aastal ja erastamise algus 1993. aastal) tekkinud sõjaväe ja tööstusaladelt pärit reostus. Jääkreostuseks ei loeta pärast 07.06.1998 tekkinud reostust, sest siis jõustus kemikaaliseadus, millega kehtestati „saastaja maksab“ põhimõte
- **Piirkonnas toimus põhiline reostamine 1930.-1980. aastatel.** 1958. aasta suveks oli Purtse jõgi suures osas reostatud ja vee-elustik hävitatud.
- **Purtse jões olevat reostust käsitletakse jääkreostusena**, seetõttu korraldab selle ohutustamist riik
- **Puhastamise projekti rahastab SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse kaudu**
  - 85% Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond
  - 15% SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse keskkonnaprogramm ja riigieelarve

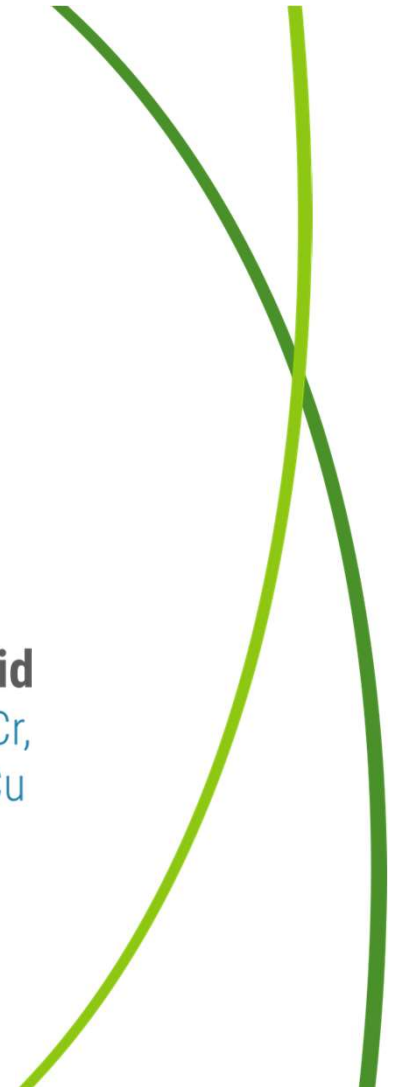
Reostuse põhikomponendid

Põlevkivireostuse indikaatornäitajad

naftasaadused
süsivesinikud
C10...C40

**polütsüklilised
aromaatsed
süsivesinikud**
(PAH, komponentidena)

raskmetallid
Cd, As, Hg, Cr,
Ni, Pb, Zn, Cu

Purtse jõe projekti eesmärk

Purtse jõgi on üks reostunumaid vooluveekogusid Eestis ja selle puhastamise projekti üldine eesmärk on piirkonna muutmine loodusele ja inimesele ohutuks piirkonnaks.

Peamised eesmärgid

- Puhastada Purtse jõgi ja selle lisajõed jääkreostusest
- Kõrvaldada jääkreostuskolletest tulenev negatiivne mõju keskkonnale
- Tagada Purtse, Erra ja Kohtla jõgede piirkonna inimestele ohutu ja elusloodusele soodne keskkond

Ülevaade Purtse jõe projektist

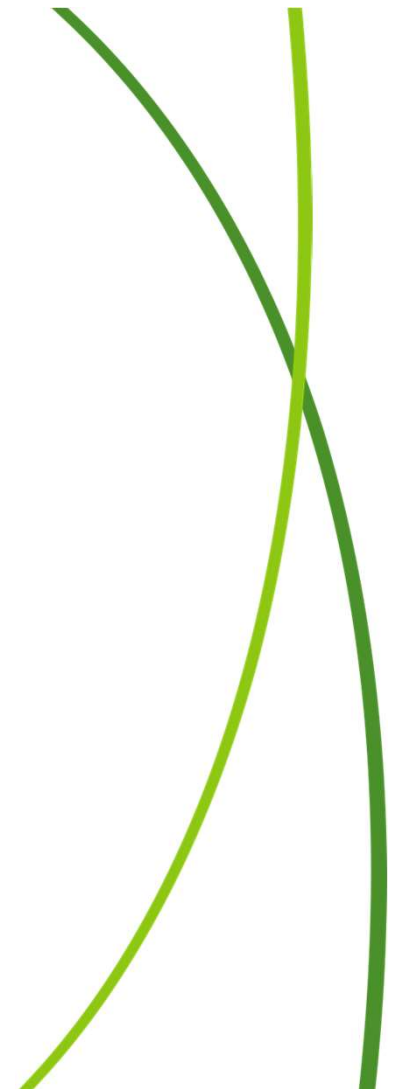
Reostuse põhjused

- Kohtla-Järve ja Kiviõli endised põlevkiviõlitedhased

Jätkreostuse puhastamise ettevalmistav projekt 2014-2015

Purtse jõgi, Kohtla jõgi, Erra jõgi ja fenoolisoo

- Teostajad OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus ja AS Maves, eelprojektide koostaja AS Kobras
- Tehti reostusuuringud, keskkonnamõju hindamine, teostatavusuuringud ja eelprojekt
- Projekti rahastas Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond

Ülevaade Purtse jõe projektist

Jäakreostuse puhastamine 2018-2022:

Purtse jõgi, Kohtla jõgi ja fenoolisoo

Eestis ainulaadse mastaabiga jäakreostuse puhastamise projekt

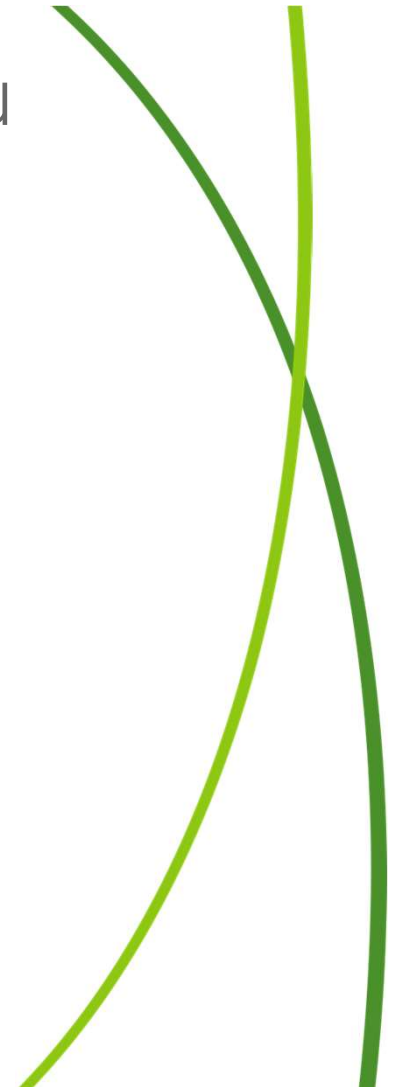
- Kokku puhastatakse 13 km Purtse ja Kohtla jõge ning ohutustatakse 14 ha suurune fenoolisoo ala
- Kohtla jõest eemaldatakse 77 000 m³ reostunud pinnast ja setteid
- Purtse jõest eemaldatakse 9700 m³ reostunud pinnast ja setteid
- Jõgedest väljakaevatud pinnas puhastatakse termilise töötlemise teel
- Kohtla jõele rajatakse 4,2 km ulatuses uus jõesäng
- Projekti rahastavad 21 miljoni euroga Euroopa Liidu ühtekuuluvusfond, KIK-i keskkonnaprogramm ja Eesti riik.

Purtse jõgi Kohtla jõe suudmest allavoolu

- Puhastamine on kavas **järgmise etapina** peale Kohtla ja Erra jõgede puhastamist
- **Kogu jõe põhi ja lammiala** on reostusuuringute andmetel **saastunud**
- Oluliselt tuleb **suurendada uuringuala**
- Leida lahendus saaste ohutuks muutmiseks **tihedama asustatusega piirkonnas**
- Ala ohutustamiseks on mõistlik kombineerida **kolme meetodit**:
  - eemaldamine
  - katmine
  - stabiliseerimine
- **Maailma praktika** sarnases olukorras
  - tegeletakse äärmisel vajadusel, kui on reostuskoldest tulenev otsene oht
  - sageli ohutum reostuskoldega mitte tegeled ja lasta sellel stabiliseeruda

Projektiga seotud osapooled

Projekti elluviija ja tellija

Keskkonnaministeerium

Projekteerimis-ehitustööde peatöövõtja

Pinnasepuhastuse OÜ

Töövõtja konsultant ja tööprojekti koostaja Kobras AS

Ehituse omanikujärelevalve teostajad ja konsultandid

Sweco EST OÜ, P.P.
Ehitusjärelevalve OÜ, Keskkonnaprojekt OÜ

Omanikujärelevalve teostaja, konsultant Maves AS

Keskkonnaasutused

- Keskkonnalubade väljastaja
Keskkonnaamet,
- Keskkonnavaldkonna
järelevalve tegija
Keskkonnainspeksioon

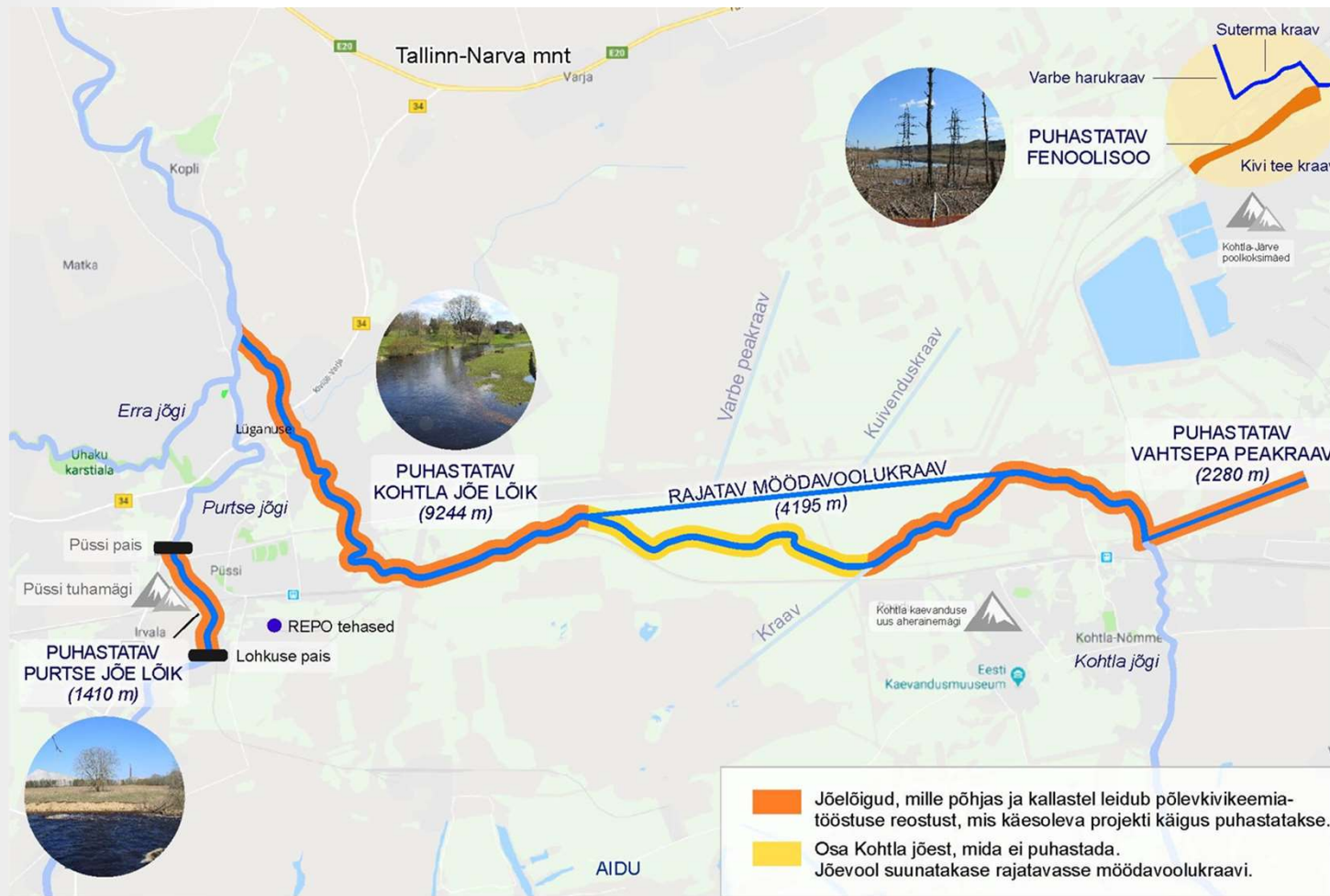
Kohalikud omavalitsused

Lüganuse vald, Toila vald, Kohtla-Järve linn

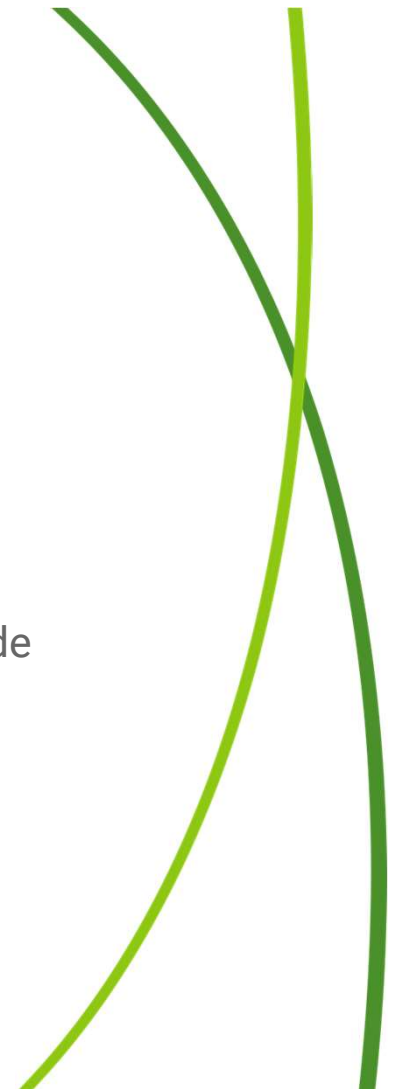
Kinnistute omanikud ja kohalikud elanikud

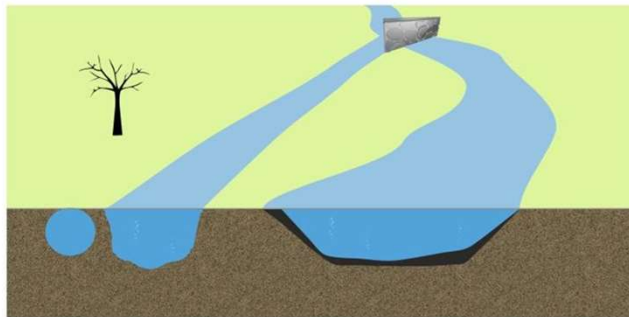

Projekti alternatiivid

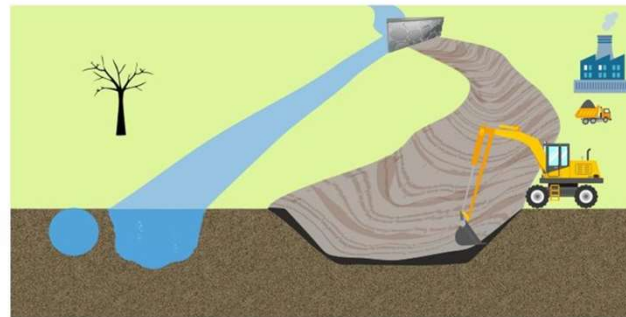
- 0 – alternatiiv** Loobuda jääkreostuse puhastustöödest ja jätta reostus looduslikult puhastuma.
- 1 – alternatiiv** Puhastada kogu jõesetetes, jõeorus ja lammil olev saastunud pinnas elutsooni piirväärtustele vastavaks.
- 2 – alternatiiv** Osaline puhastamine asub eeltoodud äärmuslike variantide vahepeal. Puhastakse või lokaliseeritakse saaste enamsaastunud aladelt, kus on võimalik inimeste kokkupuude ohtlike ainetega ning ohtlike ainete jätkuv oluline koormus ümbritsevasse keskkonda.

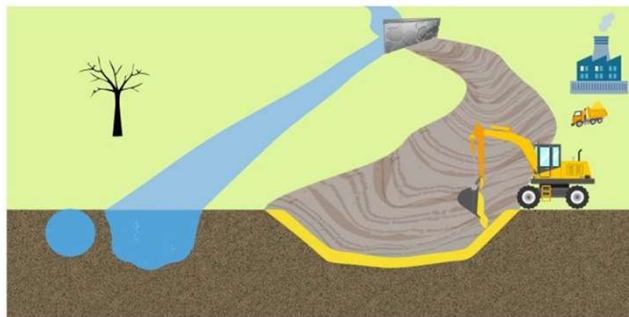
Teostatavad tööd

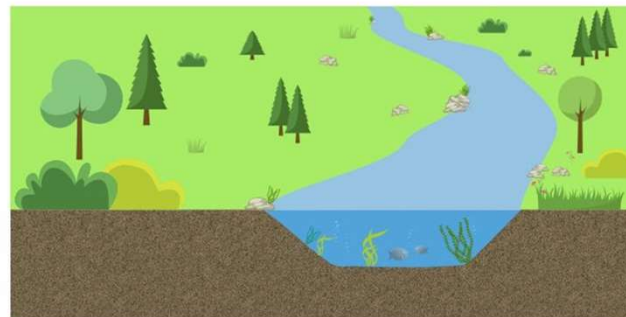
1 Puhastatav jõeosa eraldatakse ajutiste tammidega ja vesi juhitakse ajutist möödavoolukraavi või -torustikku kasutades mööda.

2 Reostunud pinnas kaevatakse välja ja puhastatakse pinnasepuhastustehases.

3 Väljakaevatud alade tagasitäiteks tuuakse puhas pinnas, millega antakse aladele looduslähedane ilme.

4 Ajutised tammid ja möödavoolukraav või torustik likvideeritakse. Vesi juhitakse tagasi puhastatud jõesängi.

Teostatavad tööd ja ajakava

1

2018 II pa - 2019 lõpp - Fenoolisoo ohutustamistööd

- 2018 II pa - Uuringud ja projekteerimine
- 2018 II pa - 2019 lõpp - ohutustamistööd

2

2018 II pa - 2022 lõpp - Vahtsepa kraavi ja Kohtla jõe puhastustööd

- 2018 II - 2020 II pa - Uuringud ja projekteerimine
- 2020 II pa - 2021 lõpp - Kaevetööd
- 2022 - Pinnase puhastamine

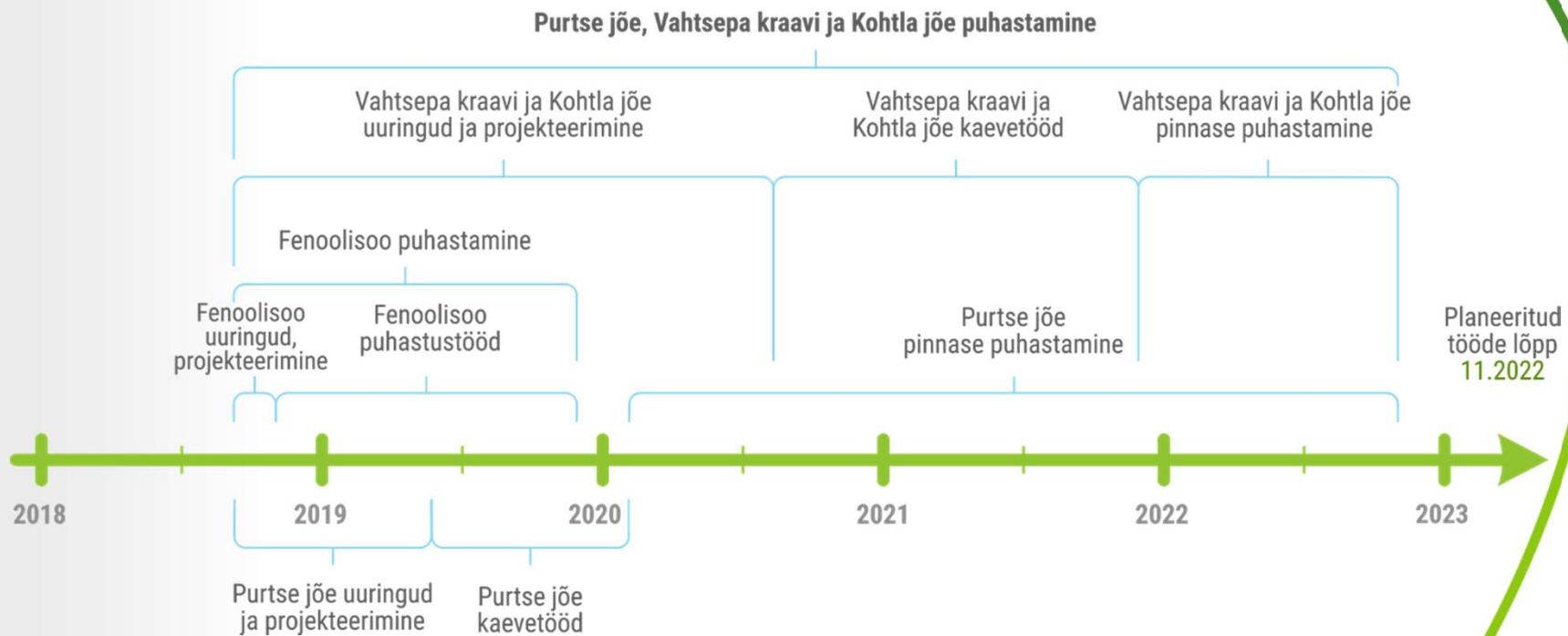
3

2018 II pa - 2022 lõpp - Purtse jõe puhastustööd

- 2018 II pa - 2019 II poolaasta - Uuringud ja projekteerimine
- 2019 II pa - Kaevetööd
- 2020 I pa - 2022 lõpp - Pinnase puhastamine

Teostatavad tööd ja ajakava

Suhtlus kinnistute omanikega

- **Maa kasutuslepingud** - kinnistute omanikega suhtleb projekti tellijana Keskkonnaministeerium
- **Tööprojektide kooskõlastamine** - kinnistute omanikega suhtleb puhastustööde teostaja konsultant Kobras AS
- **Tööde teostamise kooskõlastamine** - kinnistute omanikega suhtleb puhastustööde teostaja Pinnasepuhastuse OÜ

Projekti infokanalid

Kinnistute omanike otsekontakt puhastustööde teostajate ja konsulantidega

Elektroonilised infokirjad

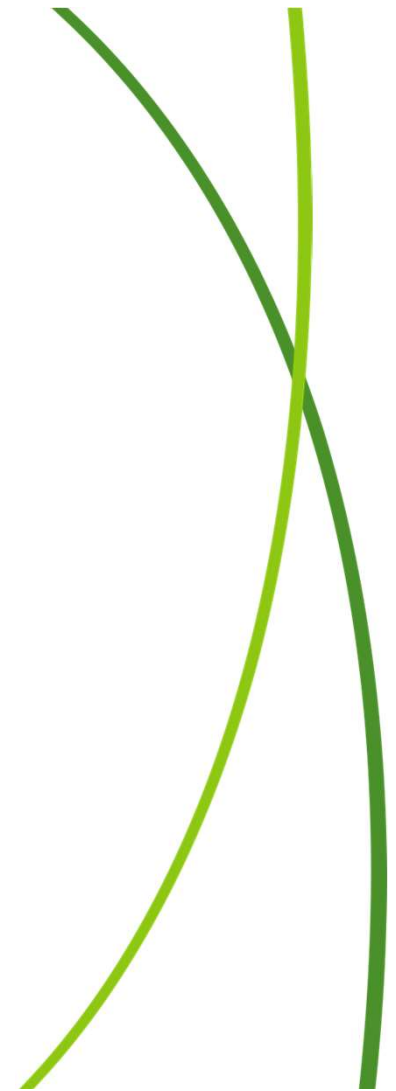
Liitumine infolistiga projekti kodulehel ja tänasel infoüritusel

Üleriigilised ja kohalikud meediakanalid

Projekti koduleht: www.envir.ee/purtse

Projekti koduleht

Keskkonnaministeeriumi veebis: www.envir.ee/purtse

KESKKONNAMINISTEERIUM

Eesmärgid, tegevused Uudised, pressinfo Ministeerium, kontakt Kaasamine, osalemine Eesti Vabariik 100

Avaleht > Eesmärgid, tegevused > Vesi > Jääkreostus > Purtse jõe valgala korrastamine

Pinnavesi Põhjavesi Veemajanduskavad Ühisveevärk ja -kanalisatsioon Reovesi ja rooveekogumisalad Reoveesete taaskasutus Saastetasu asenda >

Purtse jõe valgala korrastamine

2018. aastal asub Keskkonnaministeerium puhastama Purtse jõe, Kohtla jõe ja fenoolisoo jääkreostust. Põhja-Eestis asuv Purtse jõgi ja selle valgala piirkond on tugevalt reostunud Kohtla-Järve ja Kiviõli territooriumil tegutsenud endiste põlevkiviõlithaste tegevuste tõttu.

Põlevkiviõli tootmisega alustati selles piirkonnas 1920. aastatel ja põhiline reostamine toimus 1930.-1980. aastatel, kus tootmise käigus tekkinud reovesi suunati Kiviõli peakraavi kaudu otse Erra jõkke ning Kohtla-Järve kraavide kaudu Kohtla jõkke. 1958. aasta suveks oli seni puhas Purtse jõgi suures osas reostatud ja vee-elustik hävitatud.

Selleks, et aastakümnete jooksul tekkinud keskkonnareostus puhastada, tuleb alustada algusest ehk Purtse jõe valgaltal ning siis järk-järgult liikuda mööda jõge allavoolu. Kogu piirkonna puhastamiseks vajalikud tööd on jaotatud kahte etappi, millest I etappi alustatakse 2018. aastal.

Projektiga seotud küsimused ja vastused

Aitäh!

Lisainfo ja küsimused

Keskkonnaministeerium

Raimo Jaaksoo

raimo.jaaksoo@envir.ee

Projektiga seotud info ja uudised:

www.envir.ee/purtse

